

МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ

(дзённая форма атрымання адукацыі, 2-гі курс; СПФ СГіА, СПФ МВС, факультэт АФК, факультэт МСТіГ для накірунку спецыяльнасці 1-88 02 01-02 “Спартыўна-педагагічная дзейнасць (менеджмент у спорце)”)

Нумар модуля, тэмы	Нумар вучэбнага занятку	Назва модуля, тэмы; пытанні, якія вывучаюцца на вучэбным занятку	Колькасць аўдыторных гадзін	Колькасць гадзін КСР	Форма кантролю ведаў
			Практычныя заняткі		
1	2	3	4	5	6
ЗМЯСТОЎНЫ МОДУЛЬ 1 (ЗМ-1) БЕЛАРУСКАЯ МОВА Ў ПРАКТЫЦЫ ПРАФЕСІЙНАГА МАЎЛЕННЯ					
М-1		Беларуская мова і яе месца ў сістэме агульначалавечых і нацыянальных каштоўнасцей	8	–	
1	1	Мова і соцыум (2 гадзіны) Асноўныя функцыі мовы ў грамадстве. Агульныя звесткі пра мову і яе паходжанне. Беларуская мова сярод іншых моў свету. Беларуская мова як адзін з базавых элементаў нацыянальнай культуры. Месца курса ў сістэме сацыяльна-гуманітарных навук, яго сувязь з іншымі дысцыплінамі. Асноўныя тэрміны і паняцці курса. Роля дысцыпліны ў фарміраванні і развіцці сацыяльна-асобасных і сацыяльна-прафесійных кампетэнцый выпускнікоў УВА	2 2	–	Апытанне
2	2	Паходжанне беларускай мовы і асноўныя этапы яе развіцця (2 гадзіны) Старабеларуская літаратурная мова XIV – XVI ст. Дзяржаўны статус беларускай мовы ў Вялікім Княстве Літоўскім. Нацыянальна-моўная палітыка Рэчы Паспалітай і яе вынікі. Новая (сучасная) беларуская мова XIX – пачатку XX ст. Беларуская літаратурная мова ў часы Расійскай імперыі ва ўмовах адсутнасці беларускай дзяржаўнасці. Развіццё і функцыянаванне беларускай літаратурнай мовы ў XX–пачатку XXI ст.	2 2	–	Апытанне

1	2	3	4	5	6
3	3	<p>Білінгвізм і моўная норма (2 гадзіны). Паняцце білінгвізму. Моўная інтэрферэнцыя і яе віды. Спецыфіка гукавой сістэмы беларускай мовы. Арфаэпічныя нормы беларускай літаратурнай мовы і прычыны іх парушэння. Асаблівасці беларускага літаратурнага вымаўлення ў параўнанні з рускім (на прыкладзе тэрмінаў). Акцэнталагічныя нормы беларускай літаратурнай мовы. Акцэнталагічныя памылкі ў сферы спецыяльнай камунікацыі. Словаўтваральныя нормы беларускай літаратурнай мовы. Парушэнні словаўтваральных нормаў беларускай мовы (на прыкладзе тэрмінаў)</p>	2 2	–	Пераклад тэкстаў па спецыяльнасці з рускай мовы на беларускую
4	4	<p>Моўныя нормы і правільнасць маўлення (6 гадзін). Моўныя нормы і правільнасць маўлення. Марфалагічныя нормы беларускай літаратурнай мовы. Асноўныя нормы ўжывання назойнікаў, прыметнікаў, лічэбнікаў, займеннікаў, прыслоўяў, дзеясловаў і дзеяслоўных формаў у сферы спецыяльнай камунікацыі. Адхіленні ад марфалагічнай нормы. Арфаграфічныя асаблівасці беларускай літаратурнай мовы. Прынцыпы і нормы беларускай арфаграфіі Асноўныя правілы беларускай арфаграфіі. Змены і ўдакладненні ў беларускім правапісе. Асаблівасці правапісу тэрмінаадзінак. Сінтаксічныя нормы беларускай літаратурнай мовы. Адрозненні ў будове некаторых словазлучэнняў у беларускай і рускай мовах. Тыповыя парушэнні сінтаксічных нормаў беларускай мовы</p>	2 2	4 2 2	Практычныя заданні Пераклад тэкстаў па спецыяльнасці з рускай мовы на беларускую
М-2		Лексіка і лексікаграфія беларускай мовы	10	–	
5	5	<p>Лексічная сістэма беларускай мовы (2 гадзіны). Паняцце пра лексічную сістэму. Лексіка беларускай мовы паводле сферы ўжывання. Асноўныя прычыны запазычвання лексікі (на прыкладзе тэрмінаў). Асваенне іншамоўных слоў беларускай мовай (на прыкладзе тэрмінаў)</p>	2 2	–	Пераклад тэкстаў па спецыяльнасці з рускай мовы на беларускую
6	6	<p>Беларуская навуковая тэрміналогія. Тэрміналагічныя слоўнікі (8 гадзін). Перыяды развіцця беларускай навуковай тэрміналогіі. Асноўныя прынцыпы выпрацоўкі беларускай навуковай тэрміналогіі ў 20–30-я гг. XX ст. Крыніцы фарміравання беларускай тэрміналогіі. Роля жывой народнай мовы ў складванні і развіцці беларускай тэрміналагічнай лексікі. Беларуская навуковая тэрміналогія на сучасным этапе</p>	8 2	–	Апытанне

1	2	3	4	5	6
	7	Спецыяльная лексіка як частка лексічнай сістэмы беларускай літаратурнай мовы. Класіфікацыя тэрмінаў. Тэрміны-сінонімы, іх тыпы. Тэрміны-антонімы, іх тыпы. Аманімічныя ўнутрымоўныя і міжнавуковыя тэрміны. Структурная характарыстыка тэрмінаў. Тэрміны-словы (невыворныя, вытворныя, складаныя, абрэвіятуры), тэрміны-словазлучэнні (свабодныя і несвабодныя), сімвалы-словы. Лексіка-граматычная характарыстыка тэрмінаў: тэрміны-назоўнікі, тэрміны-прыметнікі, тэрміны-дзеясловы, тэрміны-прыслоўі, тэрміны-лічэбнікі. Уласныя назоўнікі ў структуры тэрмінаў	2	–	Практычныя заданні
	8	Асаблівасці словаўтварэння беларускай тэрміналогіі. Спосабы і сродкі ўтварэння тэрмінаў. Марфемныя спосабы ўтварэння тэрмінаў (суфіксальны (у тым ліку – нульсуфіксальны), прэфіксальны, постфіксальны, прэфіксальна-суфіксальны, прэфіксальна-постфіксальны, асноваскладання, асноваскладання з суфіксацыяй). Немарфемныя спосабы ўтварэння тэрмінаў (словаскладанне, абрэвіяцыя, лексіка-семантычны, уласналексічны, марфалага-сінтаксічны, сінтаксічны). сувязь тэрміналогіі з фразеалогіяй. Пераход тэрміналагічных і прафесійных адзінак у фразеалагізмы	2	–	Апытанне. Практычныя заданні
	9	Тэрміналагічныя слоўнікі і даведнікі па фізічнай культуры і спорту, іх роля і месца ў лексікаграфічнай сістэме беларускай мовы Сістэма падачы тэрмінаў у слоўніках розных тыпаў (тлумачальных і перакладных, слоўніках іншамовных слоў). Электронныя тэрміналагічныя слоўнікі. Гісторыя фарміравання беларускай тэрміналогіі фізічнай культуры і спорту. Тэрміналагічная лексікаграфія 20–30-х, 50–80-х, 90-х гадоў XX ст. і нашага часу	2	–	Практычныя заданні
М-3		Функцыянальныя стылі мовы	8	–	
7	10	Асновы функцыянальнай стылістыкі (2 гадзіны). Паняцце функцыянальнага стылю. Класіфікацыя функцыянальных стыляў. Агульная характарыстыка функцыянальных стыляў (навуковы, афіцыйна-справавы, публіцыстычны, мастацкі, размоўны, канфесійны), іх адрозненне	2 2	–	Практычныя заданні

1	2	3	4	5	6
8	11	<p>Функцыянальная дыферэнцыяцыя беларускай мовы (6 гадзін).</p> <p>Навуковы стыль. Асноўныя рысы навуковага стылю. Навуковы стыль і яго падстылі (уласна навуковы (акадэмічны), навукова-тэхнічны, навукова-інфармацыйны, навукова-даведачны, вучэбна-навуковы, навукова-папулярны). Асноўныя рысы навуковага стылю. Кампазіцыя навуковага тэксту. Цытаты і спасылкі, іх афармленне. Жанравая разнастайнасць навуковых тэкстаў (артыкул, даклад, рэферат, анатацыя, рэзюмэ, тэзісы і інш.). Патрабаванні да іх напісання і афармлення. Праца з навуковымі тэкстамі, іх аналіз, анатаванне і рэферыраванне. Моўныя сродкі навуковага стылю. Лексічныя, фразеалагічныя, марфалагічныя і сінтаксічныя асаблівасці навуковага стылю. Асаблівасці перакладу на беларускую мову навуковых тэкстаў</p>	6 2	–	Канспект тэкста па спецыяльнасці
	12	<p>Мова прававой сферы. Асноўныя рысы афіцыйна-прававога стылю. Падстылі афіцыйна-прававога стылю (канцэлярыскі (адміністрацыйна-канцэлярыскі), юрыдычны, дыпламатычны). Моўныя сродкі афіцыйна-прававога стылю. Лексічныя, марфалагічныя і сінтаксічныя асаблівасці афіцыйна-прававога стылю. Кампазіцыя афіцыйна-прававых тэкстаў. Загалавак і іншыя рэквізіты як элементы тэксту службовага дакумента. Роля клішыраваных выказаў у арганізацыі тэксту службовых дакументаў</p>	2	–	Практычныя заданні
	13	<p>Віды афіцыйна-прававых тэкстаў (заява, даверанасць, аўтабіяграфія, дакладная запіска, тлумачальная запіска, кантракт, справавыя пісьмы і інш.). Правілы іх напісання і афармлення. Моўныя сродкі афіцыйна-прававога стылю. Стварэнне тэкстаў афіцыйна-прававога стылю (заява, аўтабіяграфія, даверанасць і інш.) і іх аналіз. Асаблівасці перакладу на беларускую мову афіцыйна-прававых тэкстаў</p>	2	–	Кантрольная работа

1	2	3	4	5	6
М-4		Культура прафесійнага маўлення	4	–	
9	14	Тэорыя прафесійнага маўлення (2 гадзіны). Мова і маўленне. Паняцце культуры маўлення. Асноўныя камунікатыўныя якасці маўлення: правільнасць, дакладнасць, лагічнасць, дарэчнасць, выразнасць маўлення. Тэхніка і выразнасць вуснага маўлення	2 2	–	Публічнае выступленне
10	15	Асновы канструктыўнай маўленчай практыкі (2 гадзіны). Узаемадзеянне вербальных і невербальных сродкаў маўленчай дзейнасці. Маўленчы этыкет і культура зносін	2 2	–	Публічнае выступленне
М-К₁		Кантроль паспяховасці па ЗМ-1 “Беларуская мова ў практыцы прафесійнага маўлення”			Кантрольная работа. Залік
Усяго: 34 гадзіны			30	4	

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ

(дзённая форма атрымання адукацыі, 2-гі курс; факультэт МСТіГ для накірункаў спецыяльнасцей 1-89 02 01-01 “Спартыўна-турысцкая дзейнасць (спартыўны і рэкрэацыйны турызм)”, 1-89 02 01-02 “Спартыўна-турысцкая дзейнасць (менеджмент у турызме)”))

Нумар модуля, тэмы	Нумар вучэбнага занятку	Назва модуля, тэмы; пытанні, якія вывучаюцца на вучэбным занятку	Колькасць аўдыторных гадзін	Колькасць гадзін КСР	Форма кантролю ведаў
			Практычныя заняткі		
1	2	3	4	5	6
ЗМЯСТОЎНЫ МОДУЛЬ 1 (ЗМ-1) БЕЛАРУСКАЯ МОВА Ў ПРАКТЫЦЫ ПРАФЕСІЙНАГА МАЎЛЕННЯ					
М-1		Беларуская мова і яе месца ў сістэме агульначалавечых і нацыянальных каштоўнасцей	8	–	
1	1	Мова і соцыум (2 гадзіны). Асноўныя функцыі мовы ў грамадстве. Агульныя звесткі пра мову і яе паходжанне. Беларуская мова сярод іншых моў свету. Беларуская мова як адзін з базавых элементаў нацыянальнай культуры. Месца курса ў сістэме сацыяльна-гуманітарных навук, яго сувязь з іншымі дысцыплінамі. Асноўныя тэрміны і паняцці курса. Роля дысцыпліны ў фарміраванні і развіцці сацыяльна-асобасных і сацыяльна-прафесійных кампетэнцый выпускнікоў УВА	2 2	–	Апытанне
2	2	Паходжанне беларускай мовы і асноўныя этапы яе развіцця (2 гадзіны). Старабеларуская літаратурная мова XIV – XVI ст. Дзяржаўны статус беларускай мовы ў Вялікім Княстве Літоўскім. Нацыянальна-моўная палітыка Рэчы Паспалітай і яе вынікі. Новая (сучасная) беларуская мова XIX – пачатку XX ст. Беларуская літаратурная мова ў часы Расійскай імперыі ва ўмовах адсутнасці беларускай дзяржаўнасці. Развіццё і функцыянаванне беларускай літаратурнай мовы ў XX–пачатку XXI ст.	2 2	–	Апытанне

1	2	3	4	5	6
3	3	<p>Білінгвізм і моўная норма (2 гадзіны). Паняцце білінгвізму. Моўная інтэрферэнцыя і яе віды. Спецыфіка гукавой сістэмы беларускай мовы. Арфаэпічныя нормы беларускай літаратурнай мовы і прычыны іх парушэння. Асаблівасці беларускага літаратурнага вымаўлення ў параўнанні з рускім (на прыкладзе тэрмінаў). Акцэнталагічныя нормы беларускай літаратурнай мовы. Акцэнталагічныя памылкі ў сферы спецыяльнай камунікацыі. Словаўтваральныя нормы беларускай літаратурнай мовы. Парушэнні словаўтваральных нормаў беларускай мовы (на прыкладзе тэрмінаў)</p>	2 2	–	Пераклад тэкстаў па спецыяльнасці з рускай мовы на беларускую
4	4	<p>Моўныя нормы і правільнасць маўлення (6 гадзін) Моўныя нормы і правільнасць маўлення. Марфалагічныя нормы беларускай літаратурнай мовы. Асноўныя нормы ўжывання назоўнікаў, прыметнікаў, лічэбнікаў, займеннікаў, прыслоўяў, дзеясловаў і дзеяслоўных формаў у сферы спецыяльнай камунікацыі. Адхіленні ад марфалагічнай нормы.</p> <p>Арфаграфічныя асаблівасці беларускай літаратурнай мовы. Прынцыпы і нормы беларускай арфаграфіі Асноўныя правілы беларускай арфаграфіі. Змены і ўдакладненні ў беларускім правапісе. Асаблівасці правапісу тэрмінаадзінак.</p> <p>Сінтаксічныя нормы беларускай літаратурнай мовы. Адрозненні ў будове некаторых словазлучэнняў у беларускай і рускай мовах. Тыповыя парушэнні сінтаксічных нормаў беларускай мовы</p>	2 2	4 2 2	Практычныя заданні Пераклад тэкстаў па спецыяльнасці з рускай мовы на беларускую
М-2		Лексіка і лексікаграфія беларускай мовы	10	–	
5	5	<p>Лексічная сістэма беларускай мовы (2 гадзіны). Паняцце пра лексічную сістэму. Лексіка беларускай мовы паводле сферы ўжывання. Асноўныя прычыны запазычвання лексікі (на прыкладзе тэрмінаў). Асваенне іншамоўных слоў беларускай мовай (на прыкладзе тэрмінаў)</p>	2 2	–	Пераклад тэкстаў па спецыяльнасці з рускай мовы на беларускую
6	6	<p>Беларуская навуковая тэрміналогія. Тэрміналагічныя слоўнікі (8 гадзін). Перыяды развіцця беларускай навуковай тэрміналогіі. Асноўныя прынцыпы выпрацоўкі беларускай навуковай тэрміналогіі ў 20–30-я гг. XX ст. Крыніцы фарміравання беларускай тэрміналогіі. Роля жывой народнай мовы ў складванні і развіцці беларускай тэрміналагічнай лексікі. Беларуская навуковая тэрміналогія на сучасным этапе</p>	8 2	–	Апытанне

1	2	3	4	5	6
	7	Спецыяльная лексіка як частка лексічнай сістэмы беларускай літаратурнай мовы. Класіфікацыя тэрмінаў. Тэрміны-сінонімы, іх тыпы. Тэрміны-антонімы, іх тыпы. Аманімічныя ўнутрымоўныя і міжнавуковыя тэрміны. Структурная характарыстыка тэрмінаў. Тэрміны-словы (невыворныя, вытворныя, складаныя, абрэвіятуры), тэрміны-словазлучэнні (свабодныя і несвабодныя), сімвалы-словы. Лексіка-граматычная характарыстыка тэрмінаў: тэрміны-назоўнікі, тэрміны-прыметнікі, тэрміны-дзеясловы, тэрміны-прыслоўі, тэрміны-лічэбнікі. Уласныя назоўнікі ў структуры тэрмінаў	2	–	Практычныя заданні
	8	Асаблівасці словаўтварэння беларускай тэрміналогіі. Спосабы і сродкі ўтварэння тэрмінаў. Марфемныя спосабы ўтварэння тэрмінаў (суфіксальны (у тым ліку – нульсуфіксальны), прэфіксальны, постфіксальны, прэфіксальна-суфіксальны, прэфіксальна-постфіксальны, асноваскладання, асноваскладання з суфіксацыяй). Немарфемныя спосабы ўтварэння тэрмінаў (словаскладанне, абрэвіяцыя, лексіка-семантычны, уласналексічны, марфалага-сінтаксічны, сінтаксічны). Сувязь тэрміналогіі з фразеалогіяй. Пераход тэрміналагічных і прафесійных адзінак у фразеалагізмы	2	–	Апытанне. Практычныя заданні
	9	Тэрміналагічныя слоўнікі і даведнікі па фізічнай культуры і спорту, іх роля і месца ў лексікаграфічнай сістэме беларускай мовы Сістэма падачы тэрмінаў у слоўніках розных тыпаў (тлумачальных і перакладных, слоўніках іншамоўных слоў). Электронныя тэрміналагічныя слоўнікі. Гісторыя фарміравання беларускай тэрміналогіі фізічнай культуры і спорту. Тэрміналагічная лексікаграфія 20–30-х, 50–80-х, 90-х гадоў XX ст. і нашага часу	2	–	Практычныя заданні
М-3		Функцыянальныя стылі мовы	8	–	
7	10	Асновы функцыянальнай стылістыкі (2 гадзіны). Паняцце функцыянальнага стылю. Класіфікацыя функцыянальных стыляў. Агульная характарыстыка функцыянальных стыляў (навуковы, афіцыйна-справавы, публіцыстычны, мастацкі, размоўны, канфесійны), іх адрозненне	2 2	–	Практычныя заданні

1	2	3	4	5	6
8	11	Функцыянальная дыферэнцыяцыя беларускай мовы (6 гадзін). Навуковы стыль. Асноўныя рысы навуковага стылю. Навуковы стыль і яго падстылі (уласна навуковы (акадэмічны), навукова-тэхнічны, навукова-інфармацыйны, навукова-даведачны, вучэбна-навуковы, навукова-папулярны). Асноўныя рысы навуковага стылю. Кампазіцыя навуковага тэксту. Цытаты і спасылкі, іх афармленне. Жанравая разнастайнасць навуковых тэкстаў (артыкул, даклад, рэферат, анатацыя, рэзюмэ, тэзісы і інш.). Патрабаванні да іх напісання і афармлення. Праца з навуковымі тэкстамі, іх аналіз, анатаванне і рэферыраванне. Моўныя сродкі навуковага стылю. Лексічныя, фразеалагічныя, марфалагічныя і сінтаксічныя асаблівасці навуковага стылю. Асаблівасці перакладу на беларускую мову навуковых тэкстаў	6 2	–	Канспект тэкста па спецыяльнасці
	12	Мова справавой сферы. Асноўныя рысы афіцыйна-справавога стылю. Падстылі афіцыйна-справавога стылю (канцылярскі (адміністрацыйна-канцылярскі), юрыдычны, дыпламатычны). Моўныя сродкі афіцыйна-справавога стылю. Лексічныя, марфалагічныя і сінтаксічныя асаблівасці афіцыйна-справавога стылю. Кампазіцыя афіцыйна-справавых тэкстаў. Загаловак і іншыя рэквізіты як элементы тэксту службовага дакумента. Роля клішыраваных выказаў у арганізацыі тэксту службовых дакументаў	2	–	Практычныя заданні
	13	Віды афіцыйна-справавых тэкстаў (заява, даверанасць, аўтабіяграфія, дакладная запіска, тлумачальная запіска, кантракт, справавыя пісьмы і інш.). Правілы іх напісання і афармлення. Моўныя сродкі афіцыйна-справавога стылю. Стварэнне тэкстаў афіцыйна-справавога стылю (заява, аўтабіяграфія, даверанасць і інш.) і іх аналіз. Асаблівасці перакладу на беларускую мову афіцыйна-справавых тэкстаў	2	–	Кантрольная работа
М-4		Культура прафесійнага маўлення	4	–	
9	14	Тэорыя прафесійнага маўлення (2 гадзіны) Мова і маўленне. Паняцце культуры маўлення. Асноўныя камунікатыўныя якасці маўлення: правільнасць, дакладнасць, лагічнасць, дарэчнасць, выразнасць маўлення. Тэхніка і выразнасць вуснага маўлення	–	2 2	Канспект тэкста па спецыяльнасці
10	15	Асновы канструктыўнай маўленчай практыкі (2 гадзіны). Узаемадзеянне вербальных і невербальных сродкаў маўленчай дзейнасці. Маўленчы этыкет і культура зносін	2 2	–	Публічнае выступленне
М-К1		Кантроль паспяховасці па ЗМ-1 “Беларуская мова ў практыцы прафесійнага маўлення”			Кантрольная работа. Залік